18/09/2023

Καστορίας Καλλίνικος: Πλημμυρισμένες ψυχές

/ Γνώμες / Ι.Μ. Καστορίας

Τήν ἐποχή αὐτή, τοῦ φθινοπώρου, οἱ ἀγρότες ἀρχίζουν τόν νέο κύκλο καλλιέργειας τῆς γῆς. Ὅσοι ἔχουν χωράφια μέ σιτάρι, ὀργώνουν καί σπέρνουν τά χωράφια τους, γιά νά φυτρώσει τό εὐλογημένο σιτάρι, πού θά μᾶς δώσει τόν ἄρτο, τό ψωμί.

Αὐτή τήν περίοδο, διαβάζουμε στήν Ἐκκλησία τήν παραβολή πού εἶπε ὁ **Χριστός μας, τοῦ Σπορέως**.

- **Γράφει ο Μητροπολίτης Καστορίας Καλλίνικος**

Εἶπε, δηλαδή, ὅτι ἕνας γεωργός πῆγε στό χωράφι του γιά νά σπείρει τόν σπόρο. Καί καθώς ἔσπερνε, ἄλλος σπόρος ἔπεσε στόν δρόμο καί ἦρθαν τά πουλιά καί τόν ἔφαγαν· ἄλλος ἔπεσε στά πετρώδη καί ξεράθηκε· ἄλλος ἔπεσε ἀνάμεσα στά ἀγκάθια, τά ὁποῖα τόν ἔπνιξαν. Τέλος, ἄλλος σπόρος ἔπεσε στήν εὔφορη καί ὀργωμένη γῆ καί φύτρωσε καί καρποφόρησε πολύ καρπό.

Μέ τήν παραβολή αὐτή ὁ **Χριστός** ἤθελε νά διδάξει ὅτι ὁ λόγος Του εἶναι ὁ καλός σπόρος, πού ἔχει ἐνέργεια καί ὅταν πέσει στήν καλή καρδιά τοῦ ἀνθρώπου, βγάζει πολύ καρπό, δηλαδή πολλές ἀρετές.

Ἂν ὅμως πέσει σέ ἀκαλλιέργητες καρδιές, στίς ὁποῖες κυριαρχοῦν οἱ κακοί λογισμοί, ἡ ἔλλειψη ἄσκησης καί ὑπομονῆς καί οἱ πολλές μέριμνες γιά τόν πλοῦτο,

τότε δέν καρποφορεῖ, καί ὁ ἄνθρωπος δέν ἀποκτᾶ ἀρετές, οὔτε τήν ἀνιδιοτελῆ ἀγάπη γιά τόν Θεό καί τόν ἄνθρωπο.

Ἔτσι, ἀπό τήν καλλιέργεια τῆς γῆς ἀναγόμαστε στήν καλλιέργεια τῆς ψυχῆς μας, τῆς καρδιᾶς μας.

*

Στίς ἡμέρες μας βλέπουμε ὅτι ἡ σοδειά τῆς γῆς δέν κινδυνεύει μόνον ἀπό τήν σκληρότητα τοῦ ἐδάφους καί τά ἀγκάθια, ἀλλά καί ἀπό τίς πλημμύρες, οἱ ὁποῖες κατακλύζουν καί πνίγουν τά ἤδη καλλιεργημένα χωράφια, πού ἑτοιμάζονται γιά τήν καρποφορία.

Καί μάλιστα ἀπό πλημμύρες πού ὀφείλονται στήν λεγόμενη κλιματική ἀλλαγή, δηλαδή στήν ἀνισορροπία τῆς φύσης πού προκαλεῖται ἀπό τήν ἀνθρώπινη δραστηριότητα, ἤ καλύτερα, ἀπό τήν ἀνθρώπινη ὑπερδρα-στηριότητα καί πλεονεξία.

Ὁ ἄνθρωπος δέν σεβάστηκε τήν φύση, τήν μόλυνε καί τήν βίασε, γι᾽ αὐτό καί ἡ φύση πληγώθηκε, ἔχασε τήν ἰσορροπία της καί προκαλεῖ φυσικές καταστροφές καί στήν καλλιεργημένη γῆ.

Ἀναγωγικά, παρατηρεῖται καί μιά ἄλλου εἴδους πλημμύρα, ἡ ὁποία κατακλύζει τίς ψυχές τῶν ἀνθρώπων.

Πρόκειται γιά πλημμύρα εἰκόνων, θεωριῶν, ἰδεῶν καί συνθέτων λογισμῶν, πού παρασέρνουν μαζί τους τήν λάσπη τῶν παθῶν τῆς ἐπιθυμίας, τούς βράχους τῶν παθῶν τοῦ θυμικοῦ, εἴτε τοῦ θυμοῦ εἴτε τῆς ἀθυμίας, καί τίς μολύνσεις τοῦ λογιστικοῦ. Καί ὅλα αὐτά καταλήγουν ἀδίκως καί ἀτάκτως ἐρριμμένα στά γεώργια τῶν ἀνθρώπινων ψυχῶν, μάλιστα τῶν νεανικῶν.

Ὁμιλοῦμε γιά πλημμυρικά φαινόμενα πού κατακλύζουν τίς ψυχές καί τίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων. Φαινόμενα σχετικοποίησης τῆς ἀλήθειας, προβολῆς τῆς ματαιότητας, ἀμνήστευσης τῶν παθῶν, ὑπεροχῆς τῆς εἰκόνας ἔναντι τοῦ λόγου, «τρολαρίσματος» τῆς λογικῆς, ἄρνησης τῆς αἰωνιότητας. Καί ἀκόμη, φαινόμενα ἀπιστίας, ἔλλειψης τιμιότητας καί ἐμπιστοσύνης, καχυποψίας, ἀφιλίας, ἀχαριστίας, ἀπόγνωσης, ἀπομό-νωσης κ.ο.κ.

Καί παρατηρεῖται τό φαινόμενο, παιδιά καί νέοι πού μεγαλώ-νουν σέ ἤρεμα καί παραδοσιακά περιβάλλοντα, νά δέχονται ἀπό τά σύγχρονα κέντρα ἐπιστημονικῆς παρα-παιδείας μιά πλημ-μυρίδα ἐντυπώσεων, εἰκόνων, μηνυμάτων, φαντασιῶν, ἰδεῶν, εἰκονικῶν ἀ-πραγματι-κοτήτων, σέ τέτοιες ποσότητες πού δέν μποροῦν νά

ἀντέξουν τά χωράφια τῆς ψυχῆς τους καί πλημμυρίζουν καί καθίστανται ἄγονα.

Καί δέν πλημμυρίζουν καί δέν παρασύρονται μόνον ψυχές νέων καί παιδιῶν, ἀλλά καί μεγαλυτέρων, πού δέν ἔχουν θωρακισθεῖ μέ τήν ἐπιστήμη τῆς νήψης καί τῆς προσοχῆς τῶν λογισμῶν.

Καί αὐτές οἱ πνευματικές πλημμύρες ὀφείλονται στό ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ἐκτός ἀπό τήν φύση τοῦ περιβάλλοντος, δέν σέβεται οὔτε τήν δική του φύση, τήν ἀνθρώπινη, τήν σωματική καί τήν ψυχική, ἀλλά τήν πληγώνει μέ ἀφύσικους τρόπους ζωῆς. Καί ἡ ἀνθρώπινη φύση πονᾶ καί χάνει τήν φυσική της ἰσορροπία.

*

Συνεπῶς, στήν σημερινή ἐποχή, ἄν καί ὑπάρχουν σύγχρονοι τρόποι καλλιέργειας τῆς γῆς, ὅμως τά ἀκραῖα φυσικά φαινό-μενα πού προκα-λοῦνται λόγῳ τῆς ἄλογης χρήσης τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, καλύπτουν τήν ἤδη καλλιεργημένη γῆ καί τήν ἀχρηστεύουν.

Ἐπίσης, ἄν καί φημίζεται ἡ ἐποχή μας γιά τούς σύγχρονους τρόπους ἀπόκτησης τῆς γνώσης καί γιά σύγχρονες ψυχολογικές συμβουλές, ὅμως τά ψυχικά πλημμυρικά φαινόμενα πού προκαλοῦνται, λόγῳ τῆς ἄλογης χρήσης τῆς διττῆς φύσης τοῦ ἀνθρώπου, καλύπτουν τήν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου καί τήν ἀχρηστεύουν.

Ἡ αἰτία τῶν φυσικῶν καταστροφῶν εἶναι ἡ ἄλογη ἐκμετάλλευση τῆς φύσης ἀπό τά πάθη τοῦ ἀνθρώπου. Κυρίως ἀπό τά πάθη τῆς πλεονεξίας καί τῆς ἐξουσιομανίας.

Καί ἡ αἰτία τῶν πνευματικῶν καί ψυχολογικῶν καταστροφῶν εἶναι «ἡ ἄλογη φιλία πρός τό σῶμα» -φιλαυτία- καί ἡ ἄλογη καί ἐμπαθής χρήση τῆς ἀνθρώπινης φύσης ἀπό τόν ἴδιο τόν ἄνθρωπο.

Γιά τήν ἀντιμετώπιση τῶν φυσικῶν καταστροφῶν χρειάζεται νά γίνονται ἀντιπλημμυρικά ἔργα, ὅμως χρειάζεται καί ἡ θεραπεία τῶν παθῶν μας καί ἡ χρήση τῆς φύσης μέ λιτότητα καί ἐγκράτεια.

Γιά τήν ἀντιμετώπιση τῶν πνευματικῶν καταστροφῶν, χρειάζεται μέν ἡ ψυχολογική ἰσορροπία, κυρίως ὅμως χρειάζεται ἡ θεραπεία τῶν παθῶν μας καί ἡ ἔλλογη χρήση τῆς διττῆς ἀνθρώπινης φύσης.

Καί στίς δύο περιπτώσεις, καί πάνω ἀπ᾽ ὅλα, χρειάζεται ἡ γνώση τῆς ἀλήθειας. Ἡ γνώση τῆς ἀλήθειας γιά τόν Δημιουργό καί γιά τό νόημα τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου καί τοῦ ἀνθρώπου.

*

Ἡ ἀνθρώπινη ψυχή εἶναι τό γεώργιο, τό ὁποῖο δέχεται τόν λόγο τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος ἔχει ἐνέργεια καί καρποφορεῖ τίς ἀρετές· καρποφορεῖ χαρά, ἀγάπη, εἰρήνη, χρηστότητα, μακροθυμία, ἀγαθοσύνη, πίστη, πραότητα, ἐγκράτεια (πρβλ. Γαλ. ε΄).

Ἡ ἀνθρώπινη καρδιά εἶναι ὁ ἀγρός, ὁ ὁποῖος περιέχει τόν θησαυρό, τήν Χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, γιά τόν ὁποῖον ὁ ἄνθρωπος πού θά τόν ἀνακαλύψει στό βάθος τῆς καρδιᾶς του, δίνει ὅλα ὅσα ἔχει καί δέν ἔχει γιά νά κρατήσει τόν θησαυρό ἐκεῖνο (πρβλ. Ματθ. ιγ΄).

Χρειάζεται, βεβαίως, ὑπομονή, καλλιέργεια, ἄσκηση, ἀναζήτηση.

Ἀλλά καί ὅταν ἡ ψυχή καρποφορήσει, καί ὅταν ἀνακαλυφθεῖ στήν καρδιά ὁ θησαυρός ἐκεῖνος, χρειάζονται, ἰδιαιτέρως σήμερα καί ἰδιαιτέρως στίς νεανικές ψυχές, τά ἀντιπλημμυρικά ἔργα, τά ἀναχώματα ἐκεῖνα τά ἰσχυρά τῆς νήψης, τῆς ἐγρήγορσης, τῆς ὑπομονῆς καί τῆς γενναιότητας, γιά νά μή κατακλυσθεῖ ἡ ψυχή ἀπό τήν πλημμυρίδα τῶν ματαίων, ἐφήμερων καί ἐμπαθῶν ἐντυπώσεων, πού μέ κατακλυσμιαῖο ρυθμό, μέ ἐπιστημονικά μεθοδευμένο τρόπο, ἐπιπίπτουν στίς ἀνθρώπινες αἰσθήσεις καί στήν ἀνθρώπινη φαντασία.

Ἀπαιτεῖται ἡ ἔλλογη χρήση τῆς ἀνθρώπινης φύσης, ψυχῆς καί σώματος.

*

Γέμισε ἡ Πατρίδα μας πλημμυρισμένες καλλιεργήσιμες ἐκτάσεις, πού σύντομα, ἐλπίζουμε, θά ἀποκατασταθοῦν.

Γέμισε ὅμως καί πλημμυρισμένες ψυχές. Τί θά γίνει μέ αὐτές;

Ἡ νηπτική καί ἡσυχαστική παράδοση μπορεῖ νά μᾶς δώσει τά στιβαρά ἀναχώματα καί τά πνευματικά ἀντιπλημμυρικά ἔργα πού χρειαζόμαστε γιά νά προστατευτεῖ ὁ καρπός πού φυτρώνει ἀπό τόν σπόρο τοῦ λόγου τοῦ Χριστοῦ, πού εἶναι καρπός ἀγάπης καί ἀθανασίας, καρπός γνώσης τοῦ Θεοῦ.

Οἱ δέ πνευματικές πλημμύρες θά παύσουν, ὅταν ὁ ἄνθρωπος νικήσει τά πάθη τῆς φιλοδοξίας, τῆς φιλαργυρίας καί τῆς φιληδονίας, ὅπως τά ἀπέκρουσε ὁ Χριστός πρίν ἀρχίσει τήν κοσμοσωτήρια διδασκαλία Του· ὅταν ὁ ἄνθρωπος παραμένει στά φυσικά του ὅρια, σώματος καί ψυχῆς· ὅταν τό θυμικό καί τό ἐπιθυμητικό τῆς ψυχῆς ὑποταχθεῖ στό λογικό καί τό λογικό αὐτεξουσίως ἀκολουθήσει τόν Λόγο τοῦ Θεοῦ καί Δημιουργό του.

Ἄς προσευχηθοῦμε γιά τήν πλημμυρισμένη πατρίδα μας.

Ἄς προσευχηθοῦμε καί γιά τίς πλημμυρισμένες μας ψυχές.